

Risicopreventie in het Gemeenschaps- onderwijs

Twee luiken

- **Cijfergegevens**
- **- Wettelijk verplichte verzekeringen**
- **- Noodzakelijke verzekeringen**

Aansprakelijkheidsgevallen: minder dan 1 %

- **Gent 23/10/06 Onvoldoende veiligheidsmaatregelen bij gebruik freesmachine door leerlingen**
- **Gent 6/9/06 kunstwerk op provinciaal domein beschadigd door leerlingen – onvoldoende toezicht**

Ongevallen buiten aansprakelijkheid: circa 99 %

- **val kleuter op speelplaats**
- **snijden tijdens knutselen**

Verdeling van het risico-aandeel van schoolongevallen in het Gemeenschapsonderwijs

- **schoolactiviteit:** | in de school
| buiten de school
- **schoolweg**
- **technisch onderwijs**
- **niet-technisch onderwijs**

Risico-aandeel voor ongevallen in het technisch onderwijs

Ongevallen op school en schoolweg GO 2013	Technisch onderwijs	
<i>schoolactiviteit</i>	aantal	%
<i>A) school</i>		
theoretische lessen	103	3,73%
praktijklessen	438	15,87%
speeltijd	392	14,20%
LO	980	27,03%
diversen (internaat,...)	171	4,71%
schade aan derden	21	0,76%
<i>B) Buiten de school</i>		
sport	168	4,63%
diverse (excursies, stage,...)	80	2,20%
schade aan derden	14	0,50%
<i>Schoolweg</i>		
te voet	108	3,91%
per fiets	148	5,36%
bromfiets, auto	70	2,53%
gemeenschappelijk vervoer	66	2,39%
Totalen	2759	100%

Risico-aandeel voor ongevallen in het niet-technisch onderwijs

Ongevallen op school en schoolweg GO 2013		niet-technisch onderwijs	
<i>schoolactiviteit</i>	aantal	%	
<i>A) school</i>			
theoretische lessen	626	6,28%	
praktijklessen	343	3,44%	
speeltijd	4440	44,59%	
LO	2431	24,41%	
diversen (internaat,...)	537	5,39%	
schade aan derden	35	0,35%	
<i>B) Buiten de school</i>			
sport	555	5,57%	
diverse (excursies, stage,...)	286	2,87%	
schade aan derden	33	0,33%	
<i>Schoolweg</i>			
te voet	155	1,55%	
per fiets	390	3,91%	
bromfiets, auto	66	0,66%	
gemeenschappelijk vervoer	60	0,60%	
Totalen	9957	100%	

Risico-aandeel van de ongevallen in het volledige Gemeenschapsonderwijs

Ongevallen op school en schoolweg GO 2013	volledig GO	
<i>schoolactiviteit</i>	aantal	%
<i>A) school</i>		
theoretische lessen	729	5,73%
praktijklessen	781	6,14%
speeltijd	4832	37,99%
LO	3411	26,82%
diversen (internaat,...)	708	5,56%
schade aan derden	56	0,44%
<i>B) Buiten de school</i>		
sport	723	5,68%
diverse (excursies, stage,...)	366	2,87%
schade aan derden	47	0,36%
<i>Schoolweg</i>		
te voet	263	2,06%
per fiets	538	4,23%
bromfiets, auto	136	1,06%
gemeenschappelijk vervoer	126	0,99%
Totalen	12716	100%

Aantal door Ethias geregistreeerde ongevallen in het gemeenschapsonderwijs :

2010: 14.018

2011: 13.252

2012: 13.005

2013: 13.258

Wettelijke verplichte verzekeringen

- **Arbeidsongevallenverzekering**
- **Aansprakelijkheidsverzekering brand en ontploffing voor gebouwen die toegankelijk zijn voor het publiek**
- **Autoverzekering**

Noodzakelijke verzekeringen

- **Aansprakelijkheidsverzekering**
- **Lichamelijke ongevallenverzekering**
- **Verzekering voor schade aan zaken (gebouwen en andere zaken)**
- **Rechtsbijstandsverzekering**

Schoolongevallenverzekering

Vier luiken:

- ***Lichamelijke ongevallen***
- ***Burgerlijke aansprakelijkheid***
- ***Rechtsbijstand***
- ***Beroeps- en bestuurdersaansprakelijkheid***

Waarborg lichamelijke ongevallen

Wat?

- Ongeval = plotse gebeurtenis die een lichamenlijk letsel veroorzaakt en waarvan de oorzaak vreemd is aan het organisme van het slachtoffer
- GEEN ongeval: ontsteking, ziekte, hersenbloeding, hartaanval
- Gelijkgesteld met ongeval:
  - ziekte, infectie die het rechtstreeks gevolg is van het ongeval
  - zonnesteek, verdrinking, bevriezing
  - beten van insecten en dieren
  - spierscheuren, e.d.

Waarborg lichamelijke ongevallen

Wie?

- De leerlingen
- De in de bijzondere voorwaarden aangeduide personen: vrijwilligers, leesmoeders, ... bij gewone vrijwilligersactiviteiten

Bv. Niet bij activiteit voorbehouden aan gespecialiseerd beroep (overhellende bomen omzagen)

Waarborg lichamelijke ongevallen

Wanneer?

- Tijdens de schoolactiviteit
- Op de schoolweg

Waarborg lichamelijke ongevallen

- Schoolactiviteit
  - Zeer ruim
  - Activiteiten intra en extra muros
  - Activiteiten georganiseerd door de school
- Schoolweg
  - Verwijzing naar de definitie arbeidsweg
  - Niet per definitie de kortste weg

Waarborg lichamelijke ongevallen

Wat? Belangrijkste tussenkomst

- Terugbetaling van effectieve kosten
  - medische kosten
  - begrafeniskosten
- Vergoedingen
  - overlijden
  - blijvende invaliditeit

Waarborg lichamelijke ongevallen - Terugbetaling van effectieve kosten

1. Medische kosten

- Behandelingskosten dokter, ziekenhuis, kiné, apotheek, ...
  - na tussenkomst ziekenfonds
  - al dan niet gedurende een bepaalde termijn (drie jaar bv.)
  - prestaties opgenomen in het RIZIV-barema: beperkt of onbeperkt
  - prestaties niet opgenomen in het RIZIV-barema: meestal beperkt tot een bepaald bedrag

Opgelet: hospitalisatieverzekering prioritair

Waarborg lichamelijke ongevallen - Medische kosten

- Tandprothesekosten:
  - forfaitaire uitkering per tand en per ongeval
- Brilschade:
  - glazen: integrale vergoeding
  - montuur: forfaitair of tarief arbeidsongevallen

Voorwaarde: bril moet gedragen zijn op het ogenblik van het ongeval

Waarborg lichamelijke ongevallen - Terugbetaling van effectieve kosten

2. *Begrafeniskosten*

- Forfaitaire uitkering

Waarborg lichamelijke ongevallen - Vergoedingen

1. Overlijden

- Forfaitair kapitaal
- Rente (driemaandelijks) op basis van fictief loon:
  - *aan ouders tot de fictieve leeftijd van 25 jaar*
  - *aan de langstlevende echtgenoot zo leerling gehuwd is*
  - *aan ouders zo leerling een beroepsinkomen had (technisch onderwijs)*

Waarborg lichamelijke ongevallen - Vergoedingen

2. *Blijvende invaliditeit*

- Fysische invaliditeit op basis van de OBSI
- Na onderzoek door adviserend arts verzekeraar of na MME
- Forfaitair kapitaal (vast bedrag per procentpunt)
- Gelijkwaardige regeling als inzake arbeidsongevallen Wet ' 71: driemaandelijkse rente tot overlijden op basis van een fictief basisloon (technisch onderwijs)

Waarborg burgerlijke aansprakelijkheid

Wie?

- Inrichtende macht
- Directie
- personeel:- onderwijzend personeel
  - administratief personeel
  - onderhoudspersoneel
- Leerlingen
- Ouders en voogden
- Vrijwillige medewerkers
- Oudervereniging

Uitzondering: dekking bestuurdersaansprakelijkheid

Ù aparte polis

Waarborg burgerlijke aansprakelijkheid

Wanneer?

- Tijdens de schoolactiviteit
  - Zeer ruim
  - Noodzakelijke voorwaarde: organisatie berust bij de school of minstens in samenwerking met de school
- Ook op de schoolweg
  - Enkel voor de leerlingen en na tussenkomst familiale polis

Waarborg burgerlijke aansprakelijkheid

Wat?

- Artikel 1382 - 1386 BW
- Op grond van Belgische of buitenlandse wetgeving
- Verzekerden onderling derden
- Maximum bedragen van dekking:
  - *lichamelijke schade*: 15 000 000,00 EUR
  - *materiële schade*: 1 250 000,00 EUR

Burgerlijke aansprakelijkheid in het burgerlijk wetboek

DIRECTE AANSPRAKELIJKHEID

Artikel 1382

Elke daad van de mens, waardoor aan een ander schade wordt veroorzaakt, verplicht degene door wiens schuld de schade is ontstaan, deze te vergoeden.

Artikel 1383

Ieder is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke door zijn daad, maar ook voor die welke hij door zijn nalatigheid of door zijn onvoorzichtigheid heeft veroorzaakt.

Om vergoedingsplicht uitvoerbaar te stellen

Drie voorwaarden moeten voldaan zijn, te weten:

1. er dient een **FOUT** te zijn gemaakt (ook een **NALATIGHEID** of een **ONVOORZICHTIGHEID**)
2. er dient **SCHADE** te zijn **AAN EEN ANDER**
3. er moet een **OORZAKELIJK VERBAND** zijn tussen beiden

HET BEGRIP FOUT

TOETSEN AAN DE GEDRAGINGEN

- VAN EEN “GOEDE HUISVADER”
- VAN EEN NORMAAL ZORGVULDIG EN VOORZICHTIG PERSOON

OF

BEGAAT EEN FOUT, HIJ/ZIJ DIE ZICH IN DE GEGEVEN OMSTANDIGHEDEN ANDERS GEDRAAGT DAN HIJ/ZIJ ZICH HAD MOETEN GEDRAGEN

Indirecte aansprakelijkheid

Artikel 1384

Men is aansprakelijk niet alleen voor de schade welke men veroorzaakt door zijn eigen daad, maar ook voor die welke veroorzaakt wordt door de daad van personen voor wie men moet instaan, of van zaken die men onder zijn bewaring heeft.

De vader en de moeder zijn aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun minderjarige kinderen.

...

De onderwijzers en de ambachtslieden voor de schade door hun leerlingen en leerjongens veroorzaakt gedurende de tijd dat deze onder hun toezicht staan.

De hierboven geregelde aansprakelijkheid houdt op, indien de ouders, onderwijzers en ambachtslieden bewijzen dat zij de daad welke tot hun aansprakelijkheid aanleiding geeft, niet hebben kunnen beletten.

Uit hoofde van de leerkrachten gaat het hier om een vermoeden van aansprakelijkheid!

Zij worden geacht in te staan voor vergoeding van zodra het gaat om:

- ★ een foutieve of onrechtmatige daad van een leerling;
- ★ schade aan een ander;
- ★ een oorzakelijk verband tussen beide voorgaande elementen.

Het twistpunt wordt derhalve het mogelijke tegenbewijs waardoor men dit vermoeden van aansprakelijkheid kan weerleggen!!!

MOGELIJK ARGUMENT

Het plotse, niet te voorkomen of onverhoedse karakter van bepaalde door de leerling gestelde daden

Aspecten die meespelen in de beoordeling van de aansprakelijkheid in het onderwijs

- De leeftijd van de leerlingen
  - 17-jarigen: een zekere graad van self-government
    - Toezicht bij uitstappen is anders
- Extra aandacht voor kleuter- en lager onderwijs
  - Eventuele gevaarlijke materialen
    - scharen, messen
    - gevaarlijke producten (white spirit, bleekwater, reinigingsproducten, ...)
  - Toiletbezoek
    - beperken tijdens les
    - praktisch dilemma

Aspecten die meespelen in de beoordeling van de aansprakelijkheid in het onderwijs

- **Toezicht**

- Toezicht speelplaats afhankelijk van:
  - Leeftijd
  - structuur + inplanting speelplaats
- Organisatie van het toezicht ook belangrijk:
  - actief toezicht (rondwandelen)
  - pro-actief naar gevaarlijke spelletjes – vechtende kinderen
  - extra aandacht voor kleinsten
  - extra aandacht speeltoestellen
  - Losse doelen
  - Rb Antwerpen 16/6/09 naast elkaar fietsen

Aspecten die meespelen in de beoordeling van de aansprakelijkheid in het onderwijs

- Opdracht geven (iets gaan halen of brengen)
  - leeftijd
  - aard van de opdracht
- Leerlingen alleen laten in de klas
  - bord afvegen
  - ziekte
  - Tijdens wisselen leerkrachten van lokaal

Aspecten die meespelen in de beoordeling van de aansprakelijkheid in het onderwijs

- **Thuisrijden**
  - Duidelijke afspraken → schoolreglement
  - Goede organisatie
  - Duidelijke omschrijving van de weg
  - Speciale aandacht oversteekplaatsen
  - Wintertoestanden
- **Turnen**
  - Moeilijkheidsgraad oefeningen → leerplan
  - Veiligheid toestellen + omgeving (matten)
  - Risicoaanvaarding bij sporten

Aspecten die meespelen in de beoordeling van de aansprakelijkheid in het onderwijs

- **Uitstappen**

- knikkeren – blinddoeken bij spel – gooien met voorwerpen
- sportdag-speeltuon bv. Antwerpen 28/6/2007

- **Zwemmen**

- Afspraken met zwembad
- Verplaatsing: voldoende toezicht
- Toezicht tijdens het zwemmen
  - leerkracht LO
  - klastitularis
  - redders zwembad
  - eventueel vrijwilligers

Het leerlingenvervoer

INSTRUCTIES VANWEGE MINISTERIE VAN ONDERWIJS

➔ **ENKEL VOOR HET BUITENGEWOON ONDERWIJS!** ←

- s steeds toezicht op de bus
- s helpen bij in- en uitstappen
- s desgevallend helpen bij oversteken van de straat

➔ **VOOR HET BASISONDERWIJS!** ←

- s Enkel toezicht in de bus

VOOR HET OVERIGE: GEEN ENKELE REGELGEVING

ONS INZIENS: ENKELE MINIMUM-VEREISTEN

- ² Leeftijd van de leerlingen
- ² Verkeersveiligheid van op- en afstapplaatsen
- ² Goede dagdagelijkse gewoonten
- ² Afspraken naleven als deze er zijn

Het leerlingenvervoer

Vs Polrb Vilvoorde 16 juni 2011

- **Minderbegaafde leerling 14 jaar steekt weg over langs voorkant bus naar huis**
- **Vrijspraak autobestuurder-onvoorzienbare hindernis**
- **Inschattingfout busbegeleidster – ouders mochten hulp bij oversteken verwachten**

De bescherming van de zwakke weggebruiker

Ook uitgebreid naar inzittenden

Artikel 39 bis van de wegcode Gedrag tegenover voertuigen voor schoolvervoer

Artikel 39 bis1

De voertuigen voor schoolvervoer worden gesignaleerd door het volgende bord.

Dit bord heeft een zijde van ten minste 0,40 m; de achtergrond ervan moet van reflecterende producten zijn.

Dit bord moet goed zichtbaar op het linkergedeelte vooraan en achteraan op het voertuig worden aangebracht; het moet verwijderd of afgedekt worden wanneer het voertuig niet gebruikt wordt voor schoolvervoer.

Artikel 39 bis2

De bestuurders moeten dubbel voorzichtig zijn bij het naderen van een voertuig, gesignaleerd zoals bepaald in 1 hierboven. Zij moeten bovendien hun snelheid aanzienlijk matigen en zo nodig stoppen wanneer de bestuurder van het aldus gesignaleerde voertuig al de richtingsaanwijzers doet werken en hiermee beduidt dat de kinderen gaan in- of uitstappen.

ALLE MOGELIJKE WETTELIJKE VOORSCHRIFTEN EN
VOORZIENINGEN DIENEN ONS ER NIET VAN TE WEERHOUDEN
TOCH ZELF DE NODIGE ZORGVULDIGHEIDSMaatregelen IN
ACHT TE NEMEN.

Prioritaire verzekeraars

- **Autoverzekeraar 29bis WAM-wet**
- **Familiale verzekering**
- **Hospitalisatieverzekering**

Waarborg burgerlijke aansprakelijkheid

Uitsluitingen (niet limitatief)

- **Wettelijk verplichte verzekering, bv. autoverzekering**
- **Brand, ontploffing, rook- en waterschade aan gebouwen verzekeringsnemer** Ô **brandverzekering**
- **Diefstal**
- **Vrijwillige daden van personen ouder dan 16 jaar:**
  - *opzet*
  - *onder invloed van drank of drugs*
- **Contractuele aansprakelijkheid**

Waarborg burgerlijke aansprakelijkheid

Uitsluitingen (niet limitatief)

- **Schade aan roerende en onroerende goederen**
  - *van de verzekeringsnemer*
  - *die aan verzekerde worden toevertrouwd/geleend/verhuurd/in bewaring gegeven*

WEL GEDEKT: - *goederen toevertrouwd tijdens schoolstage*
- *goederen toevertrouwd om in praktijkles te bewerken, bv. carrosserieafdeling*

- **Financiële verrichtingen, inbreuken op fiscale/ sociale/ arbeidswetgeving**

Waarborg Rechtsbijstand

Wat?

- *Passieve rechtsbijstand*

Verzekerde wordt in aansprakelijkheid aangesproken door een derde:

- verdediging door maatschappij
- briefwisseling/regeling in der minne
- aanstelling advocaat
- voeren van procedure

Waarborg Rechtsbijstand

Wat?

- *Actieve rechtsbijstand*

Belangen van onze verzekerde worden geschaad door een burgerlijk aansprakelijke derde:

- invordering schade
- regeling in der minne
- aanstelling advocaat
- voeren van procedure

Meestal niet tegen andere verzekerde!

Waarborg Rechtsbijstand

Wie?

- *Actieve rechtsbijstand*
  1. Inrichtende macht
  2. Personeel
  3. Leerlingen
  4. Natuurlijke personen die in het oudercomité zetelen
- *Passieve rechtsbijstand*

Idem als bij burgerlijke aansprakelijkheid

Waarborg Rechtsbijstand

Wanneer? Behoudens tussenkomst andere prioritaire verzekeraar

- *Actieve rechtsbijstand*
  - *Tijdens schoolactiviteit*
  - *Op de schoolweg*
- *Passieve rechtsbijstand*
  - *Enkel tijdens de schoolactiviteit*
  - *Uitbreiding mogelijk voor schoolweg*

Waarborg Rechtsbijstand

Omvang?

- *Actieve rechtsbijstand*
  - *Meestal 12 500,00 euro*
  - *Vrijstelling is mogelijk*
  - *Niet tegen andere verzekerde*
- *Passieve rechtsbijstand*
  - *Meestal geen maximumbedrag voorzien*

***Wees steeds alert en neem je
verantwoordelijkheid***
beter voorkomen dan genezen

SUCCES